

Afet Bölgesi	Kahramanmaraş, Adıyaman, Kilis, Osmaniye, Gaziantep, Malatya, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana and Hatay	Tarih	11.02.2023
Hazırlayan	Hayata Destek		

1. Genel Durum Değerlendirmesi:

6 Şubat 2023 sabahı erken saatlerde (4:17) Türkiye'nin güneyinde, Kahramanmaraş Pazarcık ilçesi merkezli, Richter ölçeğine göre 7.8 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Deprem, 2 milyonu Suriyeli mülteci olmak üzere yaklaşık 13,5 milyon kişinin yaşadığı Adıyaman, Kilis, Osmaniye, Gaziantep, Malatya'nın yanı sıra Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana ve Hatay gibi komşu illeri de etkilemiştir.

Son resmi açıklamalara göre 22 bin 327 kişi hayatını kaybetmiş, 80 bin 278 kişi yaralanmıştır. 7 bin 584 binanın yıkıldığı veya derhal yıkılması gerektiği, 10 ilde 12 bin 617 ağır hasarlı bina tespit edildiği bildirilmiştir. Kurtarma görevlileri ve bölge sakinleri halen yıkılmış binaların enkazı altında hayatta kalanları ararken ölü sayısının artması bekleniyor. Artçı sarsıntıların bir sonucu olarak daha fazla hasar görme riski nedeniyle, insanlar evlerine girememekte, bu nedenle soğuk ve yağmurlu havada, dışarıda kalmaktadır. 11 Şubat itibariyle toplam 102.388 kişi afet bölgesinden tahliye edilmiştir.

Hayata Destek'in Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa ekipleri depremden kısa bir süre sonra, afetten etkilenen kişilerle iletişime geçerek gözlemlerini raporlamaya başlamıştır. 9 Şubat'ta hızlı ihtiyaç tespitine başlayan Hayata Destek, acil ihtiyaçların belirlenmesi ve karşılanması için afetten etkilenen bölgelerin muhtarlarını aramaya başlamıştır; etkilenen tüm illere ekipler gönderilmektedir. Diyarbakır, Şanlıurfa, Adana, Hatay ve Adıyaman'ın etkilenen ilçelerindeki muhtarlara toplam 407 görüşme yapılmıştır. Telefonla ulaşılan muhtarların çoğunun erkek olması nedeniyle, kadınların ve genç kızların acil ihtiyaçlarının belirlenmesi konusunda sınırlamalar vardı. Bu nedenle, cinsiyete özgü ihtiyaçları doğrudan gözlemlemek ve belirlemek için kadın değerlendirme ekiplerinin sahada bulunması çok önemlidir.

10-11 Şubat'ta Hayata Destek ekipleri Adıyaman ve Kahramanmaraş'ı ziyaret etmiştir. Her iki ilde de ağır tahribat yaşandığı göz önüne alındığında, profesyonel kurtarma çalışmaları, ilk 4 gün devam eden büyük elektrik kesintileri ve su kesintileri ile birlikte erişim sağlanamaması nedeniyle ertelenmiştir. Destek gelene kadar ilk müdahaleyi afetten etkilenen topluluk üyeleri yapmıştır. Yardım görevlilerinin bölgeye girebilmesi için il merkezlerindeki ağır hasarlı binaların acilen temizlenmesi gerekmektedir.

2. Nüfus Verileri (Türkiye):

	Total	Source of information
Etkilenen kişi sayısı	13.5 M	AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetim Kurumu Başkanlığı)
Ölü sayısı	17,134	AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetim Kurumu Başkanlığı)
Yaralı sayısı	70,347	AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetim Kurumu Başkanlığı)

3. İnsani Yardım İhtiyaçları, Müdahaleler ve Sektörel Bazlı İhtiyaçlar:

Depremden etkilenen illerde temel ihtiyaçların karşılanması için her türlü desteğe ihtiyaç duyulmaktadır. Etkilenen bölgedeki su kıtlığı ve yol açtığı ciddi sağlık riski göz önüne alındığında, su temini ve sanitasyon özellikle kritiktir. Acil bir ihtiyaç olduğu için benzin istasyonları, okullar, spor salonları ve benzeri tesislerin tuvaletlerini, afetten etkilenen insanlara açmaları çağrıları yapılmaktadır. Kişisel bakım kitlerine erişim tüm illerde sınırlıdır, ancak kamuya açık bir şekilde ifade edilmekten kaçınılmaktadır. Barınma, gıda dışı yardım ve gıda sektörlerinde müdahalelere duyulan geniş çapta ihtiyacın yanı sıra, yüksek düzeyde kayıp ve travma nedeniyle afetten etkilenen tüm bölgede psikolojik desteğe ihtiyaç duyulduğu sahadaki Hayata Destek ekipleri tarafından bildirilmektedir.

Geçici barınma ve konaklama alanlarının büyük çoğunluğunda çocuklar, kadınlar ve LGBTİ'ler için güvenlik riskleri bulunmaktadır. Hasarlı binaların yakınında kalan ailelerin barınma koşulları, çocuk güvenliği ve engeli olanlar açısından özellikle risklidir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, enkazdan çıkarılan refakatsiz 162 çocuğun tedavisinin hastanelerde devam ettiğini açıklamıştır. 101 çocuk tedavilerinin ardından koruma altına alınmıştır. Son iki günde 95.000'den fazla koruyucu aile başvurusu yapılmıştır.

1. DİYARBAKIR

1.1 Barınak ve Gıda Dışı İhtiyaçlar

Depremden etkilenen insanlar okul, çadır alanları, cami ve spor merkezi gibi halka açık ortak alanlarda kalmaya devam etmektedir. Ev sahibi ve mülteci topluluklarının üyeleri aynı alanları paylaşmaktadır. Battaniye, şilte, kışlık giysi, ayakkabı, çorap, kadın iç çamaşırı ve tek kullanımlık gereçler en çok talep edilen ihtiyaçlardır.

1.2 Gıda Güvenliği

Gıdaya erişimle ilgili bir sorun gözlenmemiştir, ancak hala bebek maması kıtlığı bulunmaktadır.

1.3 Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH)

Depremden ilk günlerine göre daha az su sıkıntısı yaşanmaktadır. Fakat çocuk bezi, hijyenik pedler ve ıslak mendiller gibi ihtiyaçlara erişim hala sınırlıdır. Üstelik şehir dışında çöp ve atık sorunu bulunmaktadır.

1.4 Sağlık

Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü personeli bazı ortak yaşam alanlarında psikososyal destek(PSS) Ekipleri ile çalışmaya başlamıştır ancak çadır alanları dışında da PSS'ye ihtiyaç duyulmaktadır.

2. ŞANLIURFA

2.1 Barınak

Şanlıurfa'da az sayıda çadır yerleşimi kurulmuştur. Haliliye, Sırrın'da kurulan çadır alanının dere ve yol kenarında olması çocuklar için risk oluşturmaktadır.

2.2 Gıda Güvenliği

Afetten etkilenen bölgelerde gıdaya erişim genellikle zordur. Yemek dağıtım yerleri de afetten etkilenen tüm nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için yetersizdir. İl genelinde bebek maması sıkıntısı yaşanmaktadır.

2.3 Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH)

Özellikle çadır alanlarının çevresinde çöp ve atık yönetimi sorunu baş gösterebilir. Bazı bölgelerde ortak tuvaletler kullanılsa da ihtiyaçları karşılamaktan uzaktır. Genel olarak, tüm mahallelerde tuvalet sorunu bulunmaktadır. Tuvalet ya yoktur ya da yetersiz veya hijyenik koşullardan uzaktır. Hemen hemen hiçbir ilçede kapalı su deposu bulunmamaktadır. Çeşme, lavabo gibi kaynaklardan su temin edilebiliyorsa da bu bölgelerde kuyruklar oluşmakta, bazı bölgelerde ise su ihtiyacı şişelenmiş su ile karşılanmaktadır. Engeli olan insanların tuvalete erişim sorunu bulunmaktadır.

3. HATAY

Hatay'da Altınözü, Antakya, Arsuz, Belen, Defne, Dörtöy, Erzin, Hassa, İskenderun, Kırıkhan, Kumlu, Samandağ, Yayladağı ve Payas ilçelerinden 335 muhtarla irtibata geçildi. Hayata Destek ekipleri, etkilenen ailelerin kentsel alanlardan köylere ve banliyölere yoğun bir şekilde göç ettiği konusunda bilgilendirilmiştir. Altınözü Kamberli Mahallesi muhtarı, afetten etkilenen insanların Antakya şehir merkezinden mahalleye göçü sonrasında nüfusun 3.000'e ulaştığını belirtmiştir. Bunun sonucunda, bu bölgelerde yiyecek, barınak ve battaniye ihtiyacı bulunmaktadır. Çoğu muhtar, ihtiyaç malzemelerinin kentsel alanlara ulaştırıldığını fakat bunların çok azının Hatay'ın köylerine ve çevresine ulaştığını doğrulamıştır. Depremden nispeten daha az etkilendiği göz önüne alındığında Yayladağı, güvenli bir sığınak bulmaya çalışan aileler gittiği ve nüfusun arttığı bir başka ilçedir. Çadır, gıda dışı ihtiyaç, giyim eşyası ve kuru gıda ihtiyacı muhtar tarafından acil ihtiyaçlar olarak bildirilmiştir.

Hayata Destek ekiplerinin edindiği bilgiye göre, boşaltılan Hassa Güvenç Köyü ve en çok zarar gören bölgelerden biridir. Acil ihtiyaçlar barınak ve gıda dışı yardımlardır. Antakya'nın Meydan mahallesi de air tahribata uğrayan diğer bir bölgedir. Muhtar, 150 evden 140'ının yıkıldığını ve geri kalanının hasar gördüğünü bildirmiştir.

Son birkaç gün içinde yağmurlar Hatay'da depremden etkilenen insanlar için birçok güvenlik sorunu yaratmıştır. Muhtarlar, bölgede dışarıdan gelen çok fazla sayıda insan olması ve kargaşa nedeniyle güvenlikle ilgili endişelerini dile getirmişlerdir. Muhtarlar, ihtiyaç malzemelerinin dağıtım sırasında yaşanan çatışmalardan ve büyük güvenlik sorunlarından bahsetmişlerdir. Süpermarket ve evlerde yaşanan yağma olayları Hatay'da endişe yaratmıştır; fakat 11 Şubat sabahından bu yana daha az olay bildirilmektedir.

3.1. Barınak ve Gıda Dışı İhtiyaçlar

Acil barınma, başta kırsal kesimler olmak üzere tüm Hatay'daki en önemli sorunlardan biridir. Afetten etkilenen insanlar, evlerinin boşaltılmasını beklerken arabalara sığınmış durumdadır veya dışarıda, sağlıksız koşullarda kalmaktadırlar. Bazı muhtarlar kış şartlarına daha uygun olduğu için özellikle çadır yerine konteyner talep etmişler. Çadır sevkiyatının 14 Şubat Salı günü Hatay'a geleceği yetkililer tarafından bildirilmiştir.

Etkilenen bölgede elektrik olmadığı için aydınlatma ihtiyacı hemen hemen tüm muhtarlar tarafından ihtiyaç olarak belirtilmiştir. Telefonlar için şarj istasyonlarına ihtiyaç vardır. Bölgedeki diğer ihtiyaçlar ise en çok ihtiyaç duyulandan en aza doğru şöyle sıralanıyor: giyim eşyası, battaniye, ısıtıcı, odun sobası, dozer, jeneratör, kömür/odun, bebek bezi, kadın iç çamaşırı, hijyenik ped, yaşlı bezi, yatak, yemek pişirmek için gaz, fenerler ve mumlar.

3.2 Gıda Güvenliği

Hatay'ın şehir merkezinde ve çeşitli mahallelerinde sıcak yemek istasyonları kurulduğu, ancak etkilenen ailelerin bebek maması ve süt eksikliğini vurguladığı gözlenmiştir.

Muhtarların neredeyse tamamı mahallelerdeki yiyecek sıkıntısından şikayetçidir. Muhtarlar, kırsal kesimde etkilenen aileler için her türlü gıda maddesi ihtiyacının yanı sıra hayvan yemi ihtiyacını da vurgulamıştır. Mahallelere gelen her yardım gönüllüler, Belediye, AFAD ve Jandarma aracılığıyla gelmektedir.

3.3. Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH)

Su ve sanitasyon eksikliği tüm Hatay'da gözlemlenen en kritik ihtiyaçlardan biridir. Birçok bölge hala tuvalet beklemektedir. Yıkılmayan cami gibi ortak binalardaki tesislerde ya su ve sabun yoktur ya da işlevsel değildir.

Benzer şekilde muhtarlar da, temiz içme suyunun yanı sıra şebeke suyuna erişimin de ilçelerdeki en büyük sorun olduğunu belirtmişlerdir. Muhtarlar, acilen önlem alınmadığı takdirde su eksikliğinin ciddi bir sağlık riski oluşturmasından endişe etmektedir. Arsuz ilçesine bağlı Gözcüler Mahallesi ile Kırıkhan ilçesine bağlı Özsoğuksu mahallesinde kanalizasyon sisteminde sorun yaşanıyor.

3.4 Sağlık ve PSS

Muhtarlar tarafından en acil sağlık ihtiyaçları olarak şunlar sıralanmıştır: Doktorlar, hasta nakil araçları, ambulanslar, ilaçlar (kalp, tansiyon, tiroid, kaşıntı merhemleri, çocuklar için ağrı kesiciler, soğuk algınlığı, yeşil reçeteli ilaçlar ve diyabet ilaçları), ilk yardım malzemeleri, yaşlılar ve çocuklar için bez. Hayata Destek ekipleri, ilaç yardım kolilerinin dağıtımında büyük sorun olduğu gözlemlenmiştir. İlaçların doğru dağıtımında sağlık ekiplerinin aktif rol almalarının önemi ortadadır.

Muhtarlar, ağır yaralı sayısının fazla olması nedeniyle hastanelere ulaşamadığını ve sağlık hizmetlerinden yararlanamadığını bildirmiştir. Yaralılar fazladır, hastanelerde ve yol kenarlarında cesetler bulunmaktadır. Dörtüyl ilçesinde TCG Bayraktar gemisi hastaneye çevrilmiş ve Muğla'dan 65 kişilik sağlık ekibi gelmiştir.

Hatay bölgesinde ciddi bir psikolojik desteğe ihtiyaç vardır. Artçı sarsıntılar devam ederken, birçok kişi büyük bir deprem korkusu dile getirmekte, özellikle çocuklarda bu korku gözlenmektedir. Muhtarlar, deprem korkusuna ek olarak her yerde cesetlerin bulunmasının, etkilenen nüfusun psikolojisi üzerinde çok büyük olumsuz etkisi olduğunu bildirmiştir.

4. ADANA

Hayata Destek, Ceyhan ve Çukurova ilçelerinden 16 muhtarla temasa geçmiştir. Depremden en çok etkilenen bölge Çukurova bölgesidir. Çukurova ilçesine bağlı Güzelyalı, en çok yıkımın yaşandığı bölgedir. Çukurova ilçesinde 4 binada yıkım çalışmaları tamamlanmış, 1 bina belediye kontrolünde yıkılmıştır. 6 binada yıkım çalışmaları devam etmektedir. Büyük bir tarımsal faaliyet alanı olmasına rağmen, Adana'da bir kısmı mülteci olan mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı alanlarla henüz hiçbir kuruluş iletişime geçmemiştir.

AFAD İl Koordinasyon Sorumlusu ile görüşülmüştür. Depremden etkilenenlere yardım gönüllüleri, Belediye ve AFAD tarafından sağlanmaktadır. Hayata Destek ekipleri, AFAD'ın afete müdahale koordinasyonunda ciddi boşluklar gözlemlenmiştir.

4.1. Barınak ve Gıda Dışı Yardımlar

Adana ilinde en büyük ihtiyaç barınmadır. Yetkililer, afetten etkilenen ve barınak ihtiyacı olan kişilerin kesin sayısına ulaşamamıştır. AFAD İl Koordinasyon Sorumlusu, hasarlı bölgelerde ikamet eden insan sayısına dayanarak, barınak ihtiyacının yaklaşık 15.000 kişi olması gerektiğini tahmin etmektedir.

AFAD çadırları, okul bahçeleri, araçlar, spor tesisleri, TÜYAP binası, Kadın Dayanışma Merkezi binası afetten etkilenen insanların barınma ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerdir. Bu toplanma alanlarında tüm merkez ilçelerden etkilenen insanlar bulunmaktadır. Ancak bu toplanma alanlarındaki insan sayısı kapasitenin üstündedir. Depremden etkilenen komşu illerdeki insanların Hatay ve Kahramanmaraş'tan Adana'ya gelmeye başlaması nedeniyle de uygun acil barınma tesislerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Afetten etkilenenlere AFAD tarafından birer battaniye verilmiştir; ancak çadırlarda kalan insanlar havanın çok soğuk olduğunu ve bir battaniyenin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Isıtıcılar, soğuktan korunmak için en çok talep edilen gıda dışı ürünlerdir. Çocuklar, yaşlılar ve engelliler için hijyenik ped ve bezler de ihtiyaçlar arasındadır.

4.2 Gıda Güvenliği

Afetten etkilenen insanlar düzenli olarak AFAD'dan yiyecek almaktadır. Bununla birlikte, ekme, kuru gıda maddeleri, bebek maması ve süt, bakliyat, makarna, çay, şeker, tuz, yağ, un ve su öncelikli gıda ihtiyaçları olarak belirlenmiştir.

4.3 Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH)

Adana'da su kesintisi yaşanmamıştır. AFAD ve belediye ekipleri tarafından afetten etkilenen kişilere su desteği sağlanmaktadır. İnsanların toplu olarak kaldığı alanlarda az sayıda tuvalet bulunmakta; bu da hijyen açısından sorunlara neden olmaktadır. Ayrıca, Hatay ve Maraş illerinden afetten etkilenen diğer kişilerin Adana'ya gelmeye başlamasıyla seyyar tuvaletlere olan ihtiyaç önemli ölçüde artacaktır. Kadınların hijyenik ped ihtiyaçları en temel ihtiyaçlar arasındadır. Çocuk bezi, ıslak mendil ve sıvı sabun da diğer önemli ihtiyaçlardır.

Ancak Çukurova bölgesinde temiz suya erişimde sorunlar yaşanması, hijyenik olmayan tuvalet ve lavabolar üreme sağlığı risklerine işaret etmektedir. Yıkama olanaklarının olmadığı vurgulanmış, cilt hastalığı olan kişiler yıkanma olanağının olmamasının hastalık riski oluşturduğunu belirtmişlerdir.

4.4 Sağlık ve PSS

Geçici barınma alanlarında doktor ve ambulans sıkıntısı yaşanmaktadır. Kronik hastalıkları olan kişiler, hamile ve emziren kadınlar ve özel beslenme ihtiyaçları olan diğer kişilerin özel olarak ilgiye ihtiyacı vardır.

Hayata Destek uzmanları, Büyükşehir Kadın ve Aile Hizmetleri tarafından Belediye ile işbirliği içinde başlatılan PSS destek programına katılmaktadır.

4.5 Koruma

Toplanma alanlarında toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten hayatta kalanlara rastlanmış olması, kadınlar ve LGBTİ'ler için risk oluşturmaktadır.

5. MALATYA

Malatya'da deprem nedeniyle yıkılan bina sayısı diğer illere göre daha azdır, ancak nispeten düşük sayı nüfus üzerindeki etkisini değiştirmemektedir. İlk depremle birlikte çok fazla yıkım yaşandığı, ikinci depremde hasar gören binaların da yıkıldığı belirtilmiştir. Yerel halk, ihtiyaçların dağıtılması konusundaki koordinasyon eksikliğinden şikayet etmektedir.

İnsanlar yıkılan binaların etrafına sığınmayı seçmekte ve ayrılırlarsa müdahale olmayacağından korktuklarının ifade etmektedirler. Malatya, depremden bu yana akşamları yoğun kar yağışı ile karşı karşıya kalmaktadır ve hava -10 santigrat dereceye kadar düşmektedir. Tek sineklikli çadırlarda kalan vatandaşlar, soğuktan korunmak için tüm eşyalarını evlerinden taşımışlardır.

Malatya'da profesyonel arama kurtarma çalışmaları yetersiz kalmış ve çalışmaların büyük bölümü ilk müdahale ekipleri tarafından yapılmıştır. AFAD gönüllüleri, AFAD yetkililerinden teknik rehberlik beklemekte ve bu nedenle koordinasyon yapısını kurmakta ve devreye almakta güçlük çekmektedir.

6. ADIYAMAN

Besni ve Kolbaşı Adıyaman'ın en çok zarar gören iki ilçesidir. Mobil sinyaller internet erişimi için zayıf ve yetersizdir. Deprem sonrası ulaşılabilen şehir merkezinde ve köylerde yardım çalışmaları başlamıştır. Ancak hasarlı veya yoğun kar yağışı nedeniyle tıkanan yollar nedeniyle ulaşılabilen köyler de vardır. Erkenek Tüneli sadece tek yönlü olarak kullanılabilir. Çelikhan ve köylerine hasar ve kar nedeniyle ulaşılabilir değildir. Gölbashi ilçesine Adıyaman'ın Erkenek ve Kurucuova mahalleleri üzerinden ulaşılabilir. Dağlık bölgelerde bulunan birçok köye şu anda erişilememektedir ve bu yerlerden hasarın ciddiyeti hakkında hiçbir bilgi elde edilmemiştir.

6.1. Barınak ve Gıda Dışı İhtiyaçlar

Barınak ve yalıtım en büyük ihtiyaçlar arasındadır. Elektrik, afetin ilk beş gününün ardından gelmiştir fakat elektrik kesintileri hala siktir. Çoğu mahallede ısınmak için ateş yakılmaktadır. Barınak yetersizliğinden dolayı birçok aile toplayabildikleri malzemelerle derme çatma barınma alanları yapmıştır.

6.2. Gıda Dışı İhtiyaçlar

Kriz masası koordinasyonuna gelen yardım malzemeleri Adıyaman sanayi bölgesindeki bir depoda toplanmaktadır. Çevre illerden gelen gönüllüler yardım malzemelerini dağıtmaktadır. Felaketin ilk günlerinde alınan yardımlar, koordinasyon eksikliği nedeniyle gidecekleri yere ulaşamamıştır. Buna karşılık, kamyonlar yüklerini yol kenarlarına bırakıp gitmektedirler, bu da afetten etkilenen kişilerin ihtiyaç duydukları malzemeleri alabilecekleri yığınlar oluşmasına neden olmuştur.

6.3 Gıda Güvenliği

Sıcak yemek dağıtımı felaketin 3. gününde başlamıştır ve birkaç farklı yerde devam etmektedir. Gıda yardımlarının dağıtımı devam etmekle birlikte, araç sayısı ve insan kapasitesi yetersizdir.

Ahmet Hoca köyü sakinleri yemek pişirmek için odun ateşini kullanmaktadır. Tüm köyün iaşesi harabe olmuştur ve dayanıklı yiyeceklere ihtiyaç var.

6.4 Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH)

Şebeke suyuna erişilememesi ve hijyen eksikliği nedeniyle salgın riski vardır. İçme suları yol kenarlarında bırakılmıştır. Bununla birlikte, bulaşık yıkama veya duş gibi temizlik amaçlı su azdır. Belediye işlevsiz kalmıştır ve şehrin çöpleri toplanamamaktadır. Bu nedenlerle, Türk Tabipleri Birliği önümüzdeki haftalarda bir salgın riskine vurgu yapmaktadır.

6.5 Sağlık

Türk Tabipleri Birliği, Cemevi'nde afetten etkilenen kişilerin ilaçlara veya bebek mamalarına erişebilecekleri bir odayı ilaç ve muayene amacıyla kullanmaktadır. Türk Tabipleri Birliği'nin gönüllü sağlık çalışanları, şehir merkezinde ve ulaşılabilir köylerde günde iki kez saha ziyaretleri gerçekleştirmektedir. İlaç, mama ve diğer malzemeler bu saha ziyaretleri yoluyla hayatta kalanlara ulaştırılmaktadır.

Travmaya ek olarak, hayatta kalanların ruh sağlığı, aile üyelerinin cenazesine tanık oldukları için daha da olumsuz etkilenmektedir. Cesetler toplu mezarlara gömülmekte ve cenaze töreni gelenekleri yerine getirilememektedir. Bu da hayatta kalanların ruhsal durumlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

7. KAHRAMANMARAŞ

Pazartesi günkü depremden en çok etkilenen illerinden biri olan Kahramanmaraş'tan, 23.437'si hava, 4.607'si karayolu ve demiryolu ile olmak üzere en az 28.044 kişi tahliye edilmiştir.

AFAD ve Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Teşkilatı ilin ana aktörleridir ancak koordineli çalışmamaktadırlar. Ankara'dan gelen ekipler arasında arama kurtarma ekipleri, gönüllüler ve belediye personeli yer almaktadır. Genel olarak, önemli miktarda ihtiyaç şehre ulaşmıştır, ancak uygun bir ihtiyaç değerlendirmesi yapılmamıştır. Yardım koordinasyonu ve dağıtım prosedürü ideal olmaktan uzaktır. 60 yaşın üzerindeki çok az sayıda insan Türkçe konuşmaktadır, bu nedenle dağıtım aktörlerinin Kürtçe konuşabilen personele sahip olması çok önemlidir.

7.1. Barınak ve Gıda Dışı Yardımlar

Kahramanmaraş Elbistan, Pazarcık ve Narlı gibi yoğun nüfusa sahip büyük ilçelere sahiptir. Barınma alanları kurulmaya başlamıştır. Arabalar da hasar gördüğü için barınma genellikle çadır kampındaki AFAD çadırları tarafından sağlanmaktadır.

7.2. Gıda Dışı İhtiyaçlar

Gıda dışı ihtiyaçlar ile dışarıdan ilk müdahale ekipleri Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye ekipleri olmuştur. 8 Şubat'ta ile ulaştılar ve o günden itibaren ihtiyaçlar karşılanmaya başlanmıştır. Fakat Elbistan ilçesine 10 Şubat'a kadar herhangi bir yardım gitmemiştir.

7.3 Gıda Güvenliği

Gıda yardımı sağlandı, ancak dağıtım konusunda koordinasyon yok.

7.4 Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH)

Temiz suya erişimde herhangi bir sorun yaşanmamaktadır. Ana su kaynağı hasarlı binaların borularıdır.

4. Hayata Destek'in Acil Durum Müdahalesi:

Hayata Destek'in birinci önceliği, afetten etkilene bölgelerdeki çalışanlarının tahliyesini sağlamak olmuştur. Çoğu çalışan Mersin'e transfer edilmiştir. Daha da önemlisi, psikolojik destek girişi olmuştur. Bazıları depremden etkilenen psikolog ekibini seferber eden Hayata Destek, travmatik deneyimden etkilenen personeli için psikolojik ilk yardım ve bakım modülü tasarlamaktadır.

İnsani yardım planlaması açısından, Hayata Destek ekipleri afetten etkilenen illere ulaşır ulaşmaz, kapsamlı bir afet yardımı ve erken kurtarma planı üzerinde çalışmaya başlamışlardır. Hayata Destek'in hem en acil, hem kısa hem de orta vadeli iyileştirme ihtiyaçları açısından gözlemleri daha fazla tanımlandıkça, Hayata Destek bunları acil durum müdahalesine eklemeye devam edecektir.

Devam Eden – (Barınak) Çadır Kurulumu ve Kış şartlarına uydurma çalışmaları (Hatay)

Hayata Destek, Hatay ilinde depremden ağır şekilde etkilenen ve evlerini kaybeden 50 aileye (yaklaşık 200 kişi) yardım etmek için hızla bir proje başlattı. Hatay'da hızlı bir ihtiyaç değerlendirmesi yapılmıştır. Hayata Destek ekipleri sahada bulunmaktadır ve yerel makamlarla yakın koordinasyon halindedir. Kışlık 50 aile çadırı, Hatay'ın Samandağ İlçesi'ne gitmek üzere Ankara'dan ayrılmış ve ailelere geçici güvenli barınak sağlamak için 10 Şubat'ta Hatay'a gelmiştir. Ancak Hayata Destek, çadır kampı kurmak için uygun bir alan bulamamıştır. Böylece çadırlar yararlanıcılara tek tek dağıtılmıştır. Ahtapot Gönüllüleri ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bu süreçte Hayata Destek'e destek vermiştir. Hayata Destek, ailede refakatçi bebek ve/veya yaşlı bulundurma kriterlerine göre 40 çadır dağıtmış ve 10 Şubat itibarıyla, sahada bulunan kamu görevlilerinin imzalı onay ve yetkileri ile yatak ve çadır dağıtımını tamamlamıştır. Geri kalan çadırlar Hayata Destek çalışanlarının ailelerine yönlendirilmiştir. Hayata Destek ekibi için ofisin önüne 2 çadır kurulmuştur.

Temel ihtiyaçlar ve kış ihtiyaçları için ısıtıcılar (en az 2 hafta sürecek yakıt dahil), küçük ekipmanlar, şilteler ve çadırların kurulumuna eşlik eden battaniyeler dahil olmak üzere ek gıda dışı ihtiyaçların teslimatı planlanmaktadır.

200 doğrudan yararlanıcı

Cadır Dağıtımı

Antakya Merkez'deki çadır kampına yatak teslimi

Antakya Merkez'deki çadır kampına yatak teslimi

Tamamlandı – (WASH) Mobil Tuvaletler ve Hijyen (Hatay)

Tam donanımlı ve bakım ve onarım için belirlenmiş personel tarafından yönetilen 100 portatif tuvalet, 8 Şubat'ta Hatay'ın Yeni Stadyumu'nda kiralandı, teslim edildi ve kuruldu.

Hijyen kitleri temin edilerek Hatay'a sevk edildi. Ayrıca 2 set 4 adet el yıkama havuzu platformu tedarik ediliyor ve 10 Şubat'ta kurulacak.

2.000 doğrudan yararlanıcı

Mobil Tuvaletler

Bakım için Kanalizasyon Kamyonu

Devam Eden – (WASH) Su Depoları (Hatay)

Hayata Destek, Antakya'nın 12 noktasına yerine, Hatay'ın yeni stadyumundaki çadır kampın 5 bin litre kapasiteli 12 adet su deposu kurdu. Sahadaki ekip, depremzedelerin ve arama kurtarma ekiplerinin yoğunluğuna rağmen, temiz suya erişimin olmadığını gözlemledi.

12 adet su deposundan oluşan ikinci bir grup tedarik edildi ve 13 Şubat'ta Hatay'ın merkezinde başlangıçta planlanan 12 noktaya teslim edilecek. Hayata Destek'in logosu su tankerlerine konuldu ve yaklaşık 8.000 yararlanıcıya 15 gün boyunca güvenli su sağlayacak.

Sonuç olarak Hayata Destek, Yeni Stadyum'da bulunan Hatay'ın en büyük kamp alanının tuvalet ve su ihtiyacını karşılamaktadır.

Yaklaşık 8.000 doğrudan yararlanıcı

Su Tankları

Devam Eden (Gıda Güvenliği) Gıda Dağıtımı (Şanlıurfa)

Harran Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi personeli ve öğrencileri ile koordineli bir şekilde mutfak personeli tarafından afetten etkilenen 1.000 kişiye günde 2 öğün yemek olmak üzere 10.000 sıcak yemek dağıtmayı planladıklarını bildirmiştir. Hayata Destek, 9 Şubat'ta gıda maddeleri ve malzemeleri tedarik etmiştir ve önümüzdeki birkaç gün içinde üniversiteye teslim edecek.

1.000 doğrudan yararlanıcı

Planlı – (WASH) Su Temini, Hijyen/Kişisel Bakım Kitleri ve Mobil Tuvaletler (Hatay - Adıyaman – Kahramanmaraş)

Su depoları yakın illerdeki tedarikçilerden temin edilerek Adıyaman ve Kahramanmaraş'a sevk edilecek. Su depolarının bakımı ve düzenli olarak doldurulması da düzenlenecektir. Kurulacak su depolarının kesin yeri, kurulan geçici çadır kamplarının konumuna bağlı olarak, koordinasyon kurumlarıyla işbirliği içinde belirlenecektir. Ek olarak, afetten etkilenen nüfusa, su kaynağına gidip gelmeyi en aza indirmek için hane başına

yeniden kullanılabilir su kapları (10 Lt) sağlanacak, bu da bekleme süresini en aza indirmeye ve tek kullanımlık plastiklerin kullanılmasını önlemeye yardımcı olacaktır.

Ev tipi hijyen kitleri temin edilecek ve ailelere dağıtılacaktır. Buna ek olarak, kişisel bakım kitleri özellikle kadınların ve kız çocuklarının genel hijyen malzemelerinin yanı sıra kadınların ihtiyaçlarına özel ürünler için tasarlanmıştır.

14.850 doğrudan yararlanıcı

5. Koordinasyon:

AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) ve İl Yönetimleri, yerel düzeydeki müdahalenin yanı sıra etkilenen bölgelere uzman ekipler gönderen büyükşehir belediyelerinden sorumludur.

Kamu sektöründen görevlendirilen saha personeli sayısı ile birlikte bölgede çalışan toplam personel sayısı 166.334'tür.

Sahadaki Hayata Destek ekipleri, AFAD, İl Sağlık Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Sosyal Hizmet Merkezleri, Belediye, Valilik ve İl Göç İdaresi ile koordineli olarak çalışmalarını gözlemlemeye ve analiz etmeye devam etmektedir. Ancak sistematik bir koordinasyon mekanizmasının kurulması gerekmektedir.

AFAD'ın bilgisi dışında yardım dağıtımına izin verilmemektedir. Bu nedenle temel yardımlar AFAD depolarında envantere alınmaktadır. İl koordinasyon mekanizmasının bulunmaması nedeniyle, depremin yaşandığı 10 ilde atanan Bakan ve Valilerin başkanlığında kurulan Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezlerinde (GAMER) günlük toplantılar yapılmaktadır. GAMER liderliğindeki koordinasyonda, AFAD, Kaymakamlıklar ve Belediyeler referansı olmadan STK'lar dâhil edilmemektedir.

11 Şubat'ta Hayata Destek, Gaziantep'teki UNDAC/OCHA ile bağlantı kurarak, yakında yayımlanacak olacak acil çağrıda BM koordinasyonda yerel kuruluşların yer almasını sağlamak açısından koordinasyonunun kurulmasına yardımcı olmak istediğini belirtmiştir. Yerelleştirme Savunuculuk Grubu'nun lideri olarak Hayata Destek, OCHA koordinasyon birimi ile Türkiye merkezli kuruluşların katılımını koordine etmektedir. Hayata Destek ile birlikte, yerel kuruluşlar önümüzdeki hafta ilk OCHA koordinasyon toplantısına katılacaklardır.

1. DİYARBAKIR

İldeki STK'ların koordinasyonu halen devam eden bir çalışma olup, AFAD yardım malzemelerinin dağıtımına öncülük etmeye çalışmaktadır.

2. ŞANLIURFA

Acil müdahale çabaları, afetten çok önce ilişkilerin kurulduğu kurumlarla özel ihtiyaçlar hakkında bilgi alışverişinde bulunarak koordine edilmektedir. Hayata Destek, eyaletteki diğer devlet kurumları ve STK'larla yakın işbirliği içinde çalışmaktadır.

3. HATAY

Hayata Destek'in sahadaki ekibi, ihtiyaçların belirlenmesi ve yardımların dağıtımı için İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün yanı sıra Altınözü ve Samandağ Belediyeleri ile yakın temas halindedir. Hayata Destek ayrıca Hatay'da bulunan ve gelen uluslararası sivil toplum örgütlerinin koordinasyonunu da başlatmıştır.

4. ADANA

Adana'da valiliğin koordinasyonunda kurulan AFAD kriz masası, süreci belediye ile işbirliği içinde yürütmektedir. Hayata Destek ekibi, kriz masası ile ihtiyaçları görüşerek WhatsApp grubuna dahil edilmiştir.

5. ADIYAMAN

Bölgedeki en aktif aktör, Türk Tabipleri Birliği, Eğitim-Sen (Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası), Barolar Birliği, Sanayi Odaları gibi bir grup aktörün oluşturduğu Yenimahalle'deki bir Cemevi merkezli Kriz Masası'dır. Başka bir sivil girişim de, yardımın toplandığı ve dağıtıldığı bir depoda bulunmaktadır.

6. KAHRAMANMARAŞ

AFAD, Valilik ile birlikte kendi yardımlarını koordine etmektedir. Pazarcık'ta sivil inisiyatifler ve TOG bulunmaktadır. Bir kriz masası kurma girişimleri vardır. Koordinasyon çadırı Güvenlik Birimlerinin kontrolünde çalışmakta, insani yardım aktörlerinin içindeki koordinasyon mekanizmasına erişimi bulunmamaktadır.

6. Emniyet ve Güvenlik:

Ağır etkilenen bölgelerdeki çöken binalar ve yoğun enkazlar nedeniyle yollar kapalı durumdadır. Malların taşınması ve personelin seyahat etmesi büyük bir zorluktur; özellikle Hatay'da telefon ve internet bağlantı problemleri devam etmektedir.

Hasar görmüş ancak yıkılmamış binalar deprem bölgesinin normal haline gelmiştir. Hayata Destek'in saha çalışması, binalardan mümkün olduğunca uzak alanlarda, insanların toplandığı açık alanlarda yapılmaya çalışılmaktadır. Çoğu ilde artçı sarsıntılar devam ettiğinden, kamu kurumlarının personeli de dahil olmak üzere nüfusun çoğunluğu evlerine girememektedir.

Çoğu bölgede, yağma raporları bulunmaktadır, ancak güvenlik güçlerinin, etkilenen bölgenin gece neredeyse zifiri karanlık olmasından kaynaklanan güvenlik açığı nedeniyle gece hırsızlık raporlarına rağmen, gündüzleri durumu kontrol altına aldığı gözlenmektedir.

7. Diğer:

Milli Eğitim Bakanlığı'nın açıklamasına göre, depremden etkilenen 10 ildeki okullarda kalan akademik yılda 'devam zorunluluğu' olmayacaktır. Üniversiteler, Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tarafından yapılacak bir duyuruya kadar kapalı kalacaktır.

8. İletişim Bilgileri:

	Name	E-mail address(es)
Müdür	Sema Genel Karaosmanođlu	sgenel@hayatadestek.org
Proje Koordinatörü	Emre Acıkaraođlu	eacikaraoglu@hayatadestek.org
Proje Geliřtirme Müdürü	Aslıhan Hatunođlu	ahatunoglu@hayatdestek.org
İletişim Müdürü	Cigdem Güner	custa@hayatadestek.org